

Preiskovanci in metode: V raziskavo smo zajeli 1087 otrok (555 dečkov in 532 deklic) in jih glede na vrednost indeksa telesne mase (ITM) razdelili v dve skupini – skupino A (911 otrok z vrednostjo ITM < 95) in skupino B (176 otrok z vrednostjo ITM > 95. percentil za otrokovo starost). Spremljali smo pojav bolečin v trebuhu, akutnih bolezni prebavil (ABP), vnetja ušes, bolezni spodnjih dihal (ABD) in astme. Podatke smo pridobili iz otrokove dokumentacije in jih dopolnili s podatki, pridobljenimi s sistemom ZUBZS o »Obiskih in boleznih« na primarni ravni.

Rezultati: V populaciji je bilo 16,2 % debelih otrok. Debelost smo pogosteje opazili pri dečkih kot pri deklicah (24,1 % oz. 12,3 %; $p < 0,01$). Pogosteje so zaradi akutne bolezni vsaj enkrat obiskali pediatra otroci iz skupine B (45,5 % oz. 72,7 %; $p < 0,001$). Bolečine v trebuhu (16,2 % oz. 15,3 %), ABP (34,4 % oz. 33,5 %) in vnetja ušes (21,2 % oz. 17,6 %) so se enako pogosto pojavljali v obeh skupinah ($p > 0,05$). Pljučnice (4,6 % oz. 9,1 %), ostale ABD (22,6 % oz. 40,9 %) in astma (8,2 % oz. 15,9 %) so bile pogostejše v skupini B ($p < 0,01$).

Zaključek: V raziskavi smo dokazali, da je debelost pomemben dejavnik nastanka astme, pojava okužb spodnjih dihal in pogostejših obiskov pediatra na primarni ravni.

Ključne besede: debelost, otroci, akutne bolezni.

ALI SO GIBALNO SPRETNI ŠOLARJI V OSPREDJU TUDI KOGNITIVNO?

T. Bregant¹, L. Tacol², G. Starc³

(1) Univerzitetni Rehabilitacijski Inštitut URI Soča, Ljubljana, Slovenija

(2) MEi:CogSci program, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

(3) Fakulteta za šport, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija

IZVLEČEK

Izhodišča: Gibanje je ključno za zdravje in za razvoj kognitivnih, tudi izvršilnih, sposobnosti pri otrocih. V nacionalnih sistemih spremljanja telesnega in gibalnega razvoja otrok v razvitih državah sveta opazajo, da se otroci vse manj gibljejo in da je vedno več otrok s prekomerno telesno težo.

Namen: V raziskavi smo želeli proučiti povezave med telesnimi merami, gibalnimi spretnostmi in izvršilnimi funkcijami v otroštvu.

Material, preiskovanci, metode: V raziskavo, odobreno s strani etične komisije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, smo po pridobitvi soglasja staršev in šole vključili otroke iz sedmih osnovnih šol izbrane regije, ki smo jih testirali s posebej oblikovano testno baterijo kognitivnih sposobnosti s poudarkom na izvršilnih funkcijah (Slana, Pečjak in Repovš; 2017). S faktorsko analizo smo opredelili štiri dejavnike: delovni spomin, inhibicijo distraktorjev, besedno fluentnost in preklapljanje. Podatke smo povezali z nacionalno zbirko podatkov o telesnem fitnessu in telesni dejavnosti otrok (SLOfit). Analizirali smo agregirane podatke, ki smo jih pridobili anonimno.

Rezultati: V končni analizi je sodelovalo 135 otrok, od tega 53 dečkov in 82 deklic s povprečno starostjo 10 let in 9 mesecev. Otroke z odstopajočo vrednostjo indeksa telesne mase na podlagi meril IOTF (Cole idr.; 2012) smo izločili. Med spoloma nismo našli statistično pomembnih razlik v reševanju testnih nalog. Povezave med latentnim prostorom kognitivnih sposobnosti in gibalnimi sposobnostmi so pokazale statistično značilno povezanost ($p < 0,001$) med besedno fluentnostjo in tekom na 60 metrov.

Zaključki: S kognitivnimi sposobnostmi so povezane finomotorične spretnosti in gibalna koordinacija, saj bolj kompleksne funkcije zahtevajo vključenost izvršilnih funkcij, kot so delovni spomin, inhibicija, vidna pozornost, besedna fluentnost in fleksibilnost oz. preklapljanje. Možna razlaga v raziskavi ugotovljene povezave med hitrostjo teka in besedno fluentnostjo je morda večja hitrost prenosa živčnih impulzov, ki je povezana tudi s količino bele možganovine in mielinizacijo. Potrebne so nadaljnje raziskave, zato bomo dodatno preverili veljavnost nalog, s katerimi testiramo izvršilne funkcije in njihovo povezanost z grafomotoričnimi spretnostmi. Načrtujemo primerjavo rezultatov glede na vrednost indeksa telesne mase testiranih otrok.

Ključne besede: gibalne spretnosti, kognitivne sposobnosti, izvršilne funkcije, razvoj otrok.

ALI SO OTROCI S PRIMARNO MONOSIMPTOMATSKO ENUREZO V NEFROLOŠKI AMBULANTI POGOSTEJE PREKOMERNO PREHRANJENI OZ. DEBELI KOT NJIHOVI VRSTNIKI?

Š. Capuder, K. Meštrović Popović

Otroška nefrološka ambulanta s funkcionalno diagnostiko, Splošna bolnišnica Celje, Celje, Slovenija

IZVLEČEK

Izhodišča: Motnje mikcije so pri otrocih in mladostnikih pogosta težava, zaradi katere obiščejo nefrološko ambulanto. Enureza (uhajanje urina v spanju) je najpogostejša težava pri otrocih, starejših od 5 let. Vzroki enureze niso jasni. Pogosteje se pojavlja pri dečkih, pomembno vlogo pa igra tudi genetska nagnjenost. Mehanizmi nastanka so heterogeni in vključujejo tudi moteno izločanje antidiuretskega hormona. V literaturi navajajo, da so motnje mikcije (tudi enureza) pogostejše med debelimi otroki. Zanimalo nas je, ali imajo otroci s primarno monosimptomatsko enurezo (PME) v nefrološki ambulanti Splošne bolnišnice Celje pogosteje indeks telesne mase (ITM) večji od 85. percentila (p).

Preiskovanci in metode: Primerjali smo ITM 69 otrok s PME v starosti 5–18 let (skupina A) z ITM 69 vrstnikov, ki ne močijo postelje (skupina B). Stanje prehranjenosti smo ocenjevali z vrednostjo ITM. Vrednost ITM < 85. percentil smo opredelili kot normalno prehranjenost (0), vrednost ITM 85.–95. percentil kot prekomerno prehranjenost (1), vrednost > 95. percentil pa kot debelost (2). Podatke smo statistično analizirali s Kolmogorov-Smirnovovim testom normalnosti porazdelitve podatkov in Pearsonovim testom hi-kvadrat.